USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Y. N.,** zast. Mgr. Pavlem Štanglem, advokátem, se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 3. 2021, č. j. OAM-432/ZA-ZA11-P16-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 4. 2022, č. j. 41 Az 18/2021-27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Krajský soud shora označeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení tamtéž uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto tak, že se žalobci mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neuděluje.

[2] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které namítl jeho nepřezkoumatelnost. Krajský soud ignoroval stěžovatelem namítané skutečnosti a omezil se prakticky na odkazy na rozhodnutí žalovaného. Soud ani žalovaný neposoudili náležitě aktuální situaci v regionu, přičemž stěžovatel již v žalobě zmiňoval nestabilní geopolitickou situaci v zemi původu. Posoudili též zcela účelově stěžovatelem popsané okolnosti a vyhodnotili jeho žádost jako způsob, kterým si chce stěžovatel zařídit legální pobyt. Soud pochybil, pokud v reakci na stěžovatelem navržené doplnění dokazování uvedl, že pro rozhodnutí nemůže být relevantní zpráva omezující se na úzkou lokalitu země původu. Není možné jednoduše konstatovat fungování demokratických struktur v Kazachstánu, neboť situace reálně může přerůst v občanskou válku nebo jiný ozbrojený konflikt. Konstatování soudu, že v domovském státě nedochází k perzekuci etnických Rusů, není v souladu se zjištěným stavem věci. Důvody pro udělení humanitárního azylu jsou v případě stěžovatele dány. Stěžovatel uvedl zcela konkrétní a pro věc podstatné skutečnosti, které však byly příslušnými orgány vyhodnoceny v rozporu s jejich významem. Stěžovatel uváděl obavy z útisku ze strany složek státu a občanů, přičemž mu hrozí stíhání ze strany státních institucí, neboť odmítl výkon vojenské služby.

Nebyl řádně zjištěn skutkový stav věci, tvrzení stěžovatele byla bagatelizována, aniž by byla dostatečně ověřena jejich relevance.

[3] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a rozsudku krajského soudu, s nímž se ztotožnil. Námitky stěžovatele nemají opodstatnění a dostatečně se jimi zabýval a vyvrátil je krajský soud v napadeném rozsudku.

[4] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[5] Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[6] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[7] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek nebyla naplněna, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností kasační stížností napadeného rozsudku. Této námitce zdejší soud nepřisvědčil, neboť krajský soud se v napadeném rozsudku řádně zabýval všemi žalobními body (srov. zejm. body 18-23 napadeného rozsudku), jedná se o rozhodnutí srozumitelné, opřené o dostatečné odůvodnění, ze kterého je zcela zřejmé, proč soud rozhodl, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Není tedy pravdou, že by se krajský soud omezil na pouhé odkazy na rozhodnutí žalovaného, neboť své rozhodnutí opřel o dostatečné odůvodnění (viz výše). Krajským soudům navíc obecně není zapovězena možnost odkázat na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů, neboť *„je-li rozhodnutí žalovaného důkladné, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky*

s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou“ (viz rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS).

[9] Pokud jde o důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, zákonodárce zde při úpravě podmínek pro udělení humanitárního azylu zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu „*případ hodný zvláštního zřetele*“ a následného správního uvážení (viz např. rozsudky NSS ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS, a ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS). Na jeho udělení přitom není právní nárok (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Smysl humanitárního azylu spočívá v tom, že rozhodující správní orgán má možnost poskytnout azyl i v situacích, na něž důvody uvedené v § 12 a § 13 zákona o azylu nedopadají. Správní orgán tak může reagovat na takové situace, které v době přijímání zákona o azylu nebyly jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu předvídatelné a v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout (viz rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55).

[10] Případem hodným zvláštního zřetele však nejsou důvody takového charakteru, jež uváděl stěžovatel. Stěžovatel je dospělý, ekonomicky aktivní muž, který netrpí žádnou závažnou nemocí, v důsledku které by bylo namístě hodnotit jeho situaci jako případ hodný zvláštního zřetele. Na území České republiky nemá žádné rodinné příslušníky a z obsahu správního spisu je evidentní, že důvodem žádosti o mezinárodní ochranu byla pouhá snaha o legalizaci pobytu stěžovatele. Sám uvedl, že zde pobývá od roku 2013, přicestoval sem za účely studia, přičemž o mezinárodní ochranu nepožádal dříve, neboť měl platné vízum a povolení k pobytu. Pokud za těchto okolností krajský soud neshledal žalobu důvodnou a upozornil, že mezinárodní ochrana neslouží k legalizaci pobytu, učinil tak zcela v souladu s judikaturou NSS (viz dále). Jak uvedl tento soud například v rozsudku ze dne 23. 10. 2019, č. j. 7 Azs 186/2019-26, institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů, a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území České republiky není důvodem pro mezinárodní ochranu (srov. též rozsudky NSS ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005–43, ze dne 17. 2. 2011, č. j. 2 Azs 50/2010–49, či ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Azs 347/2020–23). O účelovosti žádosti stěžovatele svědčí ostatně též skutečnost významného časového odstupu od data příjezdu do České republiky a podání žádosti o mezinárodní ochranu (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005–51).

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že žalovaný nezjistil před vydáním svého rozhodnutí dostatečným způsobem skutkový stav věci. K tomu Nejvyšší správní soud podotýká, že požadavky na podklady pro rozhodnutí žalovaného se zabýval např. v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS, podle něhož musí být užité podklady relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, a transparentní a dohledatelné. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel ze

zpráv o zemi původu, které jsou součástí správního spisu. Konkrétně se jedná o Informaci OAMP: Kazachstán – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 25. 5. 2020, a Zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv za rok 2019, ze dne 11. 3. 2020. Tyto podklady výše uvedené požadavky splňují a současně je lze považovat za dostatečné, přičemž neobstojí námitka stěžovatele, že měl krajský soud řízení doplnit o blíže nespecifikovanou zprávu o zemi původu, neboť takový návrh stěžovatel v řízení před krajským soudem, ani v řízení před správními orgány, neučinil. Nejvyšší správní soud pak upozorňuje, že *„v řízení ve věcech mezinárodní ochrany má žadatel o mezinárodní ochranu povinnost tvrzení, neboť pouze on svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení. Správní orgán zjišťuje skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, pokud žadatel tyto důvody alespoň tvrdí (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 – 86). Na stěžovateli tedy ve správním řízení leželo břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů“* (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 8. 2016, č. j. 10 Azs 110/2016 – 56; podtržení doplněno). Není tedy povinností správních orgánů, ani krajského soudu, aby za stěžovatele domýšlel azylově relevantní důvody, pokud stěžovatel břemeno tvrzení neunese. Tak tomu bylo v posuzovaném případě, kdy tvrzení stěžovatele stran azylově relevantních důvodů bylo minimální, přičemž z něj vyplynula zejména snaha o legalizaci pobytu (viz výše).

[12] Polemiky stěžovatele stran hrozícího ozbrojeného konfliktu nemají opodstatnění ve shora citovaných informacích o zemi původu; ostatně stěžovatel ani tyto skutečnosti blíže nerozvedl. Stěžovatel pak nespecifikoval ani své obavy stran domnělé eskalace ozbrojeného konfliktu v zemi původu či perzekuce rusky hovořících obyvatel, přičemž tyto z podkladů obsažených ve správním spisu rovněž nevyplynuly. Výkon vojenské služby pak obecně není důvodem k udělení mezinárodní ochrany nebo doplňkové ochrany (viz rozsudky NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, a ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 Azs 28/2015-24). Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že stěžovatelem vyjádřené obavy nejsou relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[13] Ačkoli má Nejvyšší správní soud pochopení pro tíživé ekonomické podmínky, které panují v zemi původu stěžovatele; tyto samy o sobě nemohou zapříčinit udělení některé z forem mezinárodní ochrany, jak vyplývá z výše předestřené judikatury kasačního soudu. Pokud se chtěl stěžovatel zdržovat na území České republiky za účelem výdělečné činnosti, měl k tomu využít standardních institutů, které k tomuto účelu český právní řád prostřednictvím zákona o pobytu cizinců upravuje, a nikoli tyto instituty obcházet prostřednictvím účelové žádosti o mezinárodní ochranu. Krajský soud tedy dospěl ke správnému závěru, že za situace, kdy jediným motivem žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu je legalizace jeho pobytu, mu nenáleží žádná z forem mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu.

[14] Nejvyšší správní soud tak má za to, že otázky předestřené stěžovatelem v kasační stížnosti jsou vyřešeny ustálenou a jednotnou judikaturou. Proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[15] Jelikož žalobce neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch a žalovanému nevznikly náklady přesahující náklady jeho běžné úřední činnosti, Nejvyšší správní soud rozhodl tak,

pokračování

že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2022

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu